
[p1]

H A DeBadts

1869

Woensdag, 8. O.L.V. onbevlekt ontvangen.

Opening van het algemeen Vatikaansch Concilie. Zyt zoo goed in dezen nummer het schoon stuk van M^r. Debo te geven - 't zal allerbest gekomen zyn - en zoo zal het bewaard blyven.

-

R.D.H. heeft reeds verscheide bewysstukken gegeven van het sterk geloof onzer voorouders aan de Onbevleete Ontvangenis der allerheiligste Maagd Maria. (lees 3^e jaar bl.9)¹

Wilden wy nog een weinig opzoek doen, zouden wy, ik twyfel er niet aan, in elke diergelyke vrome getuigenissen by onze nederlandsche voorvaderen tegenkomen.

Twee stukjes der voorledene eeuw laat ik hier volgen, gy kunt er gebruik van maken, als het te passe komt. Nu zou men schier niet klaarder noch schooner kunnen spreken.

Het eerste vertaling uit: Litaniae Lauretanae... à Francisco Xaverio Dornn (1750) Decano, et praedicatore ordinario in Fridberg.

1°. Pag 15. Mater purissima

2°. Pag 69. Festo Immaculatae conceptionis Mariae Punita meditationis

Het tweede uit: Stigtelyke uytbreiding der Litanie van O.L. Vrouwe van Loretten.

[p2]

In 't ligt gegeven door M.V.D.L.

Tot Brussel

By J.J. Boucherie, boekdrucker ende boek-verkooper in de Keysers-straet.

(op 't einde van 't boekje)

.....

1   Dagwijzer; In: Rond den Heerd: 3 (1867) 2, p.9

Approbatie

Mechelen den 26 October 1760

J.F. Foppens Canon. Grad. Archidiac. Mechl. L.C.

(op de eerste bladzijde)

Ex Libris Fisco med: Lic:

Geheel 't boekje op rym gestelt in 't vlaamsch is in latynsche verzen overgezet door wien? waarschylyk door den eersten eigenaar zelve van 't boekje want 't geschrift gelykt styf elkander, te weten, de versen aan: Ex Libris... Fisco...

[p3]

Mater purissima!

Consideratio.

I.

Maria non immerito cum luna comparari potest, utpote quae a Sacra Scriptura vocatur Pulchra ut luna, lunamque sub pedibus habere dicitur. Porro per hoc nihil aliud denotatur, quam puritas Mariae, de qua etiam invidus aliquis Argus dicere debet: Tota pulchra es, & macula non est in te. Nimirum Deus semper puritatis amans erat; Sic Arca purissimo vestiebatur auro; plateas coeli vidit Joannes pretiosissimis coruscantes lapidibus; imo maculatas oves a Sacrificio exclusit Dominus; quis igitur prudenter dubitet, quin etiam Matrem purissimam elegerit Deus?

II.

Notandum hic, quod Maria dicatur Tota pulchra; ex quo infertur, quod nulla omnino, nec originalis peccati macula in illa fuerit. Rationem si consulamus, hanc veritatem dictabit; quaeo! quis credat, Christum elegisse Matrem, quae cum Eva fuit inobediens? quae contra

..... [p4] .....

prohibitionem divinam manum ad pomum vetitum extendit? quae etiam ad tempus sub potestate diaboli fuit? Certe Rex Assuerus ex omnibus puellis pulcherrimam elegit; ita pie credi potest. Christum purissimam sibi Matrem elegisse, quae tota pulchra, hoc est, etiam sine macula peccati originalis fuit.

III.

Juxta textum subscriptum quod Deus purificavit, tu commune ne dixeris; Si igitur Deus elegit Matrem puram, non fuit communiter pura, sed ita pura, ut haec puritas nulli communis sit. Sicut igitur Joannes in utero Matris ab originali peccato jam fuit purificatus, ita Maria tanquam Mater Dei majori digna gratia sine dubio a peccato originali omnino praeservata fuit; alias ipsius puritas communis fuisset, & vix major puritate Joannis.

Oratio.

O Maria! Tota pulchra, & purissima Mater! ego Immaculatam Conceptionem tuam firmiter credo, defendo, & judico, te similem esse agro illi Aegyptiaco,

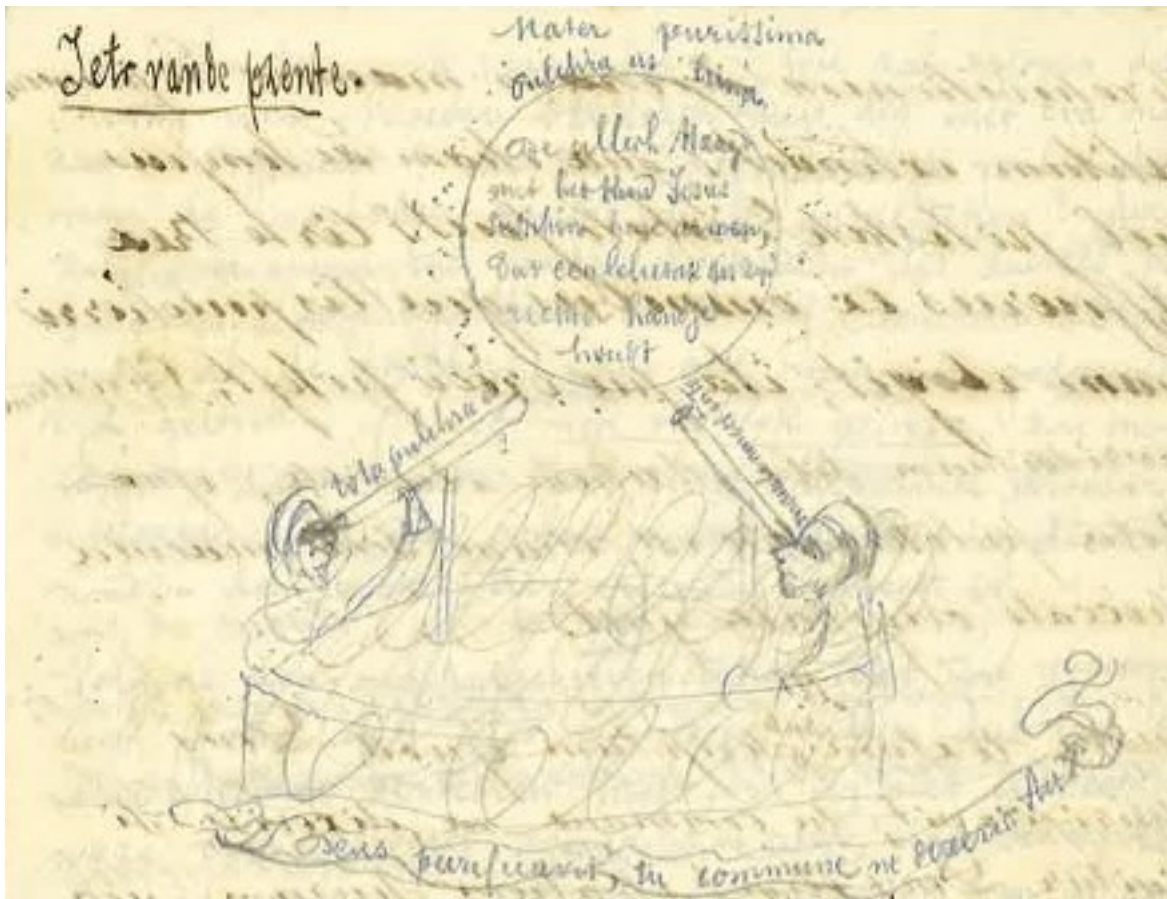
..... [p5] .....

qui ab omni onere & tributo immunis erat; templo Salomonis, in cuius aedificatione nullus mallei ictus audiebatur; soli orienti coelo sereno sine ulla nebula; & simul rogo: ah! purissima Mater! quae odisti peccatum, non autem peccatores; maculas, non autem maculatos, nunquam oculos tuos a me averte, sed impetra mihi, ut purus & sine macula peccati gravis e vita discedam. O Maria!

Mater purissima! Ora pro nobis!

[p6]

Iets van de prente²

Allerreinste Moeder!

Bemerking

I.

.....

2 Vergelijk originele afbeelding:

Maria kan niet zonder reden met de maan vergeleken worden, aangezien dat zy door de Heilige Schriftuur genoemd wordt *Schoon als de maan*, en dat zy de maan onder hare voeten gezeid is te hebben. Nochtans daardoor wordt niet anders beteekend als de reinheid van Maria van welke zelfs een afgunstige Argus moet zeggen: *Gy zyt geheel schoon, en gene vlek is in U*. Ongetwyfeld was God altijd minnaar der reinheid; Zoo was de Ark met allerpuurste goud bekleed; de straten des hemels zag Joannes van allerkostelykste gesteenten blinken; ja zelf de geplekte schapen sloot God van de slachtofferande uit; wie zal dan met voorzichtigheid twyfelen of God heeft ook eene allerreinste Moeder gekozen?

II.

Het is hier te bemerken, dat Maria gezeid is *Geheel schoon*; waaruit volgt dat geene hoegenaamde, zelfs niet de vlek der erfzonde in haar geweest is. Indien wy de rede te rade gaan, zal zy ons deze waarheid

..... [p7] .....

vorenhouden; ik vraag het u! Wie zal geloven dat Christus eene Moeder verkozen heeft, die met Eva ongehoorzaam is geweest? die tegen het goddelyk verbond de hand naar de verboden vrucht heeft uitgesteken? Die zelfs voor eenen tyd onder de macht des duivels geweest is? Zekerlyk koos de koning Assuerus de schoonste onder al de dochters; zoo ook mag men godvruchtiglyk geloven, (moet men vastelyk geloven, zou men nu zeggen) dat Christus zich eene allerreinste Moeder verkozen heeft, die geheel schoon, dat is, die zelfs zonder de vlek der erfzonde geweest is.

III.

Volgens den ondergeschreven tekst *Wat God gereinigt heeft, noem dat niet gemeen*; indien dus God eene reine Moeder verkoren heeft, is zy niet *gemeenlyker wyze* rein geweest, maar zoo rein, dat hare reinheid niemand gemeene is. Gelyk dus Joannes van in den schoot zyner Moeder van de erfzonde reeds gereinigt geweest is, zoo is Maria als Moeder Gods weerdig van eene meerdere genade, zonder twyfel van de erfzonde teenemaal bevryd geweest; anderzins ware hare reinheid gemeene geweest, en schier niet meerder dan de reinheid van Joannes.

Gebod.

O Maria! Geheel schoon, en allerreinste Moeder! Ik geloof vastelyk uwe Onbevleete Ontvangenis, ik verdedig Haar, en ik oordeel dat gy gelyk zyt aan dat land van Egypte dat van allen last en schatting vry was; aan den tempel van Salomon, in welkers bouwing geen een hamerslag gehoord wierd; aan de zon opryzende in den helderen

hemel zonder het minste wolkje; en ter zelfder tyd smee ik U: ach! Allerreinste Moeder! Die de zonde gehaat hebt, maar niet de zondaren; de smetten, maar niet de besmetten, keer nooit uwe oogen van my af, maar verwerf my, dat ik rein en zonder vlek van zware zonde uit het leven moge scheiden. O Maria!

Allerreinste Moeder! Bid voor ons!

..... [p8] .....

Festo

Immaculatæ Conceptionis Mariae.

Puncta Meditationis.

1. Potuit Deus praeservare Matrem suam a peccato originali, quis enim hoc deneget Divinae omnipotentiae? decuit etiam eam praeservare, quia Maria Mater Dei erat; Doctrina: ergo dicendum est, quod Deus eam actu praeservaverit, aut quod non fecerit, quod decuit, quod ultimum Deo derogat.

2. Sine dubio verba illa sponsi coelestis: Tota pulchra es, & macula non est in te, intelligi debent de Maria; Doctrina: Si igitur peccati originalis non fuisset expers, non posset dici tota pulchra, & revera macula in illa fuisset.

3. Esther a lege Regis Assueri, vi cujus omnes Judaei ad mortem damnati sunt, exempta fuit; Doctrina: Pariter Maria per Estherem figurata a peccato originali praeservata fuit.

4. Per peccatum originale homo daemonis mancipium fit, ejusque potestati subjicitur; Doctrina: Igitur indecens fuisset, si Deus factus esset Matris illius filius, quae aliquando etiam unico tantum momento subjecta fuit daemioni.

Oratio.

O Maria! purissima Filia Dei Patris! inviolata Mater Dei Filii, immaculata Sponsa Spiritus Sancti! gloriosissima victrix serpentis infernalis! speculum sine omni macula! Lilium inter spinas! ego firmiter credo, te non solum ab omni peccato actuali, sed etiam a peccato originali immunem fuisse, & hinc immaculatam tuam Conceptionem, quantum possum, semper defendam, ac praedicabo; Ah! effice o Virgo immaculata! ut anima mea sine macula peccati gravis e corpore meo discedat, & sic a Christo Judice ad dexteram, nempe inter oves collocetur, Amen.

[p9]

Feestdag

der onbevleete ontvangenis

van Maria

Punten der Overweging

1. God kon zyne Moeder van de erfzonde bevrijden, wie immers zal dat aan de Goddelyke almogendheid ontzeggen? Het betaamde ook haar te bevryden, omdat Maria de Moeder Gods was; *Leering*: Dus men moet zeggen, dat God haar inderdaad ervan bevryd heeft, of dat Hy niet gedaan heeft, hetgeen betaamde, en dat laatste is God te kort doen.

2. Zonder twyfel deze woorden van den hemelschen bruidegom: *Gy zyt geheel schoon, en geene vlek is in U*, moeten van Maria verstaan zyn; *Leering*: Indien zy bygevolg van de erfzonde niet vry is geweest, zou zy niet geheel schoon mogen gezeid worden, en in der daad zou er in haar eene vlek geweest zyn.

3. Esther is van de wet van Koning Assuerus ontslegen geweest, uit welkers kracht al de Joden ter dood veroordeeld geweest zyn; *Leering*: Van 's *gelyke* is Maria door Esther afgebeeld van de erfzonde behoed geweest.

4. Door de erfzonde wordt de mensch de slaaf des duivels, en aan zyne macht onderworpen; *Leering*: Dus zou het onbetaamlyk geweest zyn, had God de zoon van zulk eene Moeder geweest, die eens zelfs eenen enkelen oogenblik, aan den duivel onderworpen geweest is.

Gebed

O *Maria*! Allerreinste Dochter van God den Vader! ongeschondene Moeder van God den Zoon, onbevleete Bruid van den Heiligen Geest! Allerroemrykste overwinster van het helsch serpent! Spiegel zonder alle vlek! Lelie tusschen de doornen! Ik geloof vastelyk, dat gy niet alleen van alle dadelyke zonde, maar ook van de erfzonde bevryd zyt geweest, en daarom zal ik uwe onbevleete Ontvangenis, zoveel ik vermag, altyd vorenstaan en verkondigen; Ach! Doet toch ô Maagd onbevleete! dat myne ziel zonder vlek van zware zonde uit myn lichaam moge scheiden, en alzoo van Christus den Rechter aan de rechterhand, te weten onder de schapen moge geplaatst zyn. Amen.

[p10]

Stigtelyke uijtbreiding

der Litanie

van O.L. Vrouwe

van Loretten.

Op rym gestelt – enz.

Alder-puurste moeder

Heel 't menschelyk geslagt in Adam

heeft gezondigt,

Nogtans van U alleen, *Maria*

word verkondigt

Dat gy, hier van bevryd, zyt

schoonder als de Maan,

En Sterren die men 's nagts ziet in

den Hemel staan.

'T betaamde dat de Maagd uit dui-
send uitgelesen,

Van eeuwig voorbeschikt om Moeder

Godts te wesen,

Door zulke zuiverheid zou blinken,

dat na Godt

Nooit diergelyke aan mensch of

Engel viel te lot.

Op papier in 't boekje verbonden vinde ik in geschrift deze verzen zoo vertaald in 1779, gelyk heel de litanie.

Heul totum mortale genus peccavit in Adam;

Tu tamen o Mater crimine sola cares:

Pulchrrior es luna, nocturnaque sidera vincis

omni labe cares, virgo nitore tuo.

Te decuit tantus nitor o purissima Mater
major ut angelicis non queat esse choris
Sors haec una tibi est, quae mater numinis esse
debebas: macula virgo cares.

Briefbeschrijving

Verzender	De Badts, Hendrik Augustijn
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	08/12/1869
Verzendingsplaats	onbekend
Annotatie	Briefversie van datering: Woensdag. 8. O.L.V. onbevlekt ontvangen.. Locatie origineel: brief is aanwezig in Erfgoedbibliotheek Westflandrica (Kortrijk) 12AB42 /42; Afbeelding: Trezoor, Westflandrica (Kortrijk)
Annotatie	Briefversie van datering: Woensdag. 8. O.L.V. onbevlekt ontvangen.. Locatie origineel: brief is aanwezig in Erfgoedbibliotheek Westflandrica (Kortrijk) 12AB42 /42; Afbeelding: Trezoor, Westflandrica (Kortrijk)

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	bijlagen: 2 dubbele vellen; brief: 1 enkel vel papier, wit, onzeker papiersoort: 2 zijden beschreven [?]; 2 bijlagen: 8 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	Twee bijlages: 1) Mater purissima 2) Festo Immaculatæ Conceptionis Mariae

Bewaargegevens

Bewaarplaats	Erfgoedbibliotheek Westflandrica, Kortrijk
ID Gezellearchief	Erfgoedbibliotheek Westflandrica (Kortrijk) 12AB42/42
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg.gga_6.25959

Inhoud

Incipit	Opening van het algemeen Vatikaansch Concilie
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	08/12/1869, s.l., Hendrik Augustijn De Badts aan [Guido Gezelle]
Editeur	Jan Geens
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
